

Óratervezet

I. ALAPADATOK

Az óra időpontja: 2018. október. 26. (péntek) 10:00

Iskola, osztály: Budapesti Fazekas Mihály Gyakorló Általános Iskola és Gimnázium, 7.b

Tanít: Sigmond Zsófia

A témakör megnevezése: Földrajzi övezetesség

Tanítási egység (téma): A trópustól a jégvilágig- összefoglalás

Az óra típusa: összefoglaló óra

Munkaformák: Egyéni bemelegítés, csoportmunka

II. TANTERVI KÖVETELMÉNYEK

1. A tanítási óra főbb céljai:

Oktatási célok:

A földrajzi övezetesség fogalmának elmélyítése. A földrajzi övezetesség jellemzési algoritmusának gyakorlása. Az éghajlati övezetesség elemeinek összeillesztése, összefüggéseinek megértése.

Nevelési célok:

Csoportos ismeretszerzés gyakorlása, összefüggések meglátása, ok- okozati kapcsolatok feltárása.

Képzési célok:

A csoportos együttműködés és a logikus gondolkodás fejlesztése. Forráshasználat és azok feldolgozása.

2. A tanítási óra oktatási követelményei:

- a. **Megerősítendő fogalmak:** vízszintes és függőleges földrajzi övezetesség, földrajzi övezet és öv különbsége, éghajlat, természetes növényzet, talaj, csapadék mennyisége, vízjárás
Éghajlatok: egyenlítői, szavanna, forró övezeti sivatagi, mediterrán, óceáni, nedves kontinentális, száraz kontinentális, mérsékelt övezeti sivatagi, tajga, tundra, állandóan fagyos
hóhatár, erdőhatár, fahatár
- b. **Elmélyítendő folyamatok:** a passzát szélrendszer
- c. **Megerősítendő összefüggések:** A földrajzi és az éghajlati övezetesség kapcsolata, az éghajlatot befolyásoló tényezők felismerése és érvényesülésük eredménye, a passzát szélrendszer hatása a forró övezetben, a csapadék mennyisége és a vízjárás kapcsolata
- d. **Fejlesztendő készségek, kompetenciaterületek:** anyanyelvi kommunikáció, együttműködési készség (társadalmi kompetencia), információszerzési képesség, gyakorlati jártasság és készség, matematikai kompetencia, természettudományos kompetencia, digitális kompetencia,
- e. **Kiemelt tevékenységek:** atlaszhasználat, éghajlati diagram elemzése, földrajzi koordináták használata

III. SZEMLÉLTETŐ ÉS MUNKAESZKÖZÖK

tábla, kréta, képek, ábrák, éghajlati diagramok, atlasz, tanulói feladatlapok

IV. TANTÁRGYI KONCENTRÁCIÓ

Belső koncentráció: a földrajzi és az éghajlati övezetesség kapcsolata a hőmérséklettel, a növényzettel és a talajjal

Külső koncentráció: matematika: valutaátváltás, diagramok megértése és leolvasása;

biológia: éghajlati övezetesség

V. FELHASZNÁLT IRODALOM

- ALEXA PÉTER- GRUBER LÁSZLÓ- SZÖLLŐSY LÁSZLÓ- ÜTÖNÉ DR. VISI JUDIT: Újgenerációs Földrajz 7. TANKÖNYV. Budapest, Oktatáskutató és Fejlesztő Intézet, 2017.
- Középiskolai földrajz atlasz (Cartographia Tankönyvkiadó Kft, Budapest, 2013)

VI. ÓRAVÁZLAT

Idő	Az óra menete	Didaktikai mozzanat	Didaktikai módszer	Munkaforma	Eszköz (tanári és tanulói)
0,5'	Jelentés, adminisztráció - a számítógép ekkorra már be van üzemelve				
0,5'	Diákok üdvözlése, ráhangolódás az órára. Mint azt a múlt órán említettem, befejeztük az első témakört az idei tanévben, most pedig összefoglalunk. Az összefoglalás segítségetekre lesz a témazáró megírásában is, úgyhogy a mai órát is kísérjétek nagy figyelemmel, ahogy eddig, amit ezúton is köszönök.	reflektálás	tanári közlés		
3'	Összefoglaló feladat ismertetése. A mai órán 4 fős csoportokban fogtok dolgozni, megkíséreljük 45 perc alatt körbejárni a Földet. Láthatjátok, hogy a terembe 6 ponton ki vannak függesztve papírlapok, minden papírlap egy				

	<p>feladatsort tartalmaz. Minden feladatsorhoz odamegy 1-1 csoport, megoldja a feladatok 4 perc alatt, majd megkapja tőlem a megoldásokat és leellenőrzi a közös munkát. Miután ez megtörtént, forgószínpad szerűen, az óramutató járásával megegyezően a következő feladatsorhoz állnak a csoportok és megoldják azt is 4 perc alatt. És ez így fog menni egészen addig, ameddig minden csoport el nem ér mindegyik feladatsorhoz. A feladatsorokat megkapjátok, mindenki számára van 1-1, ezt a papírlapoknál vehetitek el, mindig az adott feladatnál. Kérem, hogy mindegyikötök töltsé ki a csoportmunka során őket és megtarthatjátok az óra után a lapokat. Ha végeztetek egy feladatsorral, a megoldást odaadom nektek és ellenőrizzétek le közösen, ha pedig valamelyik megoldásotok nem lett jó és nem világos, hogy miért, akkor bátran hívjatok oda, segítsek. Azok a csoportok, akik szépen és jól dolgoznak, pluszt kapnak a végén. Mindenki számára érthető a feladat?</p>	célkitűzés	tanári közlés		
2'	<p>Csoportbeosztás</p> <ul style="list-style-type: none"> - Mindegyikötök húz 1-1 papírt, amin egy képet 				<p>1: é. sz. 40° 50', k. h. 14° 15' 2: tajga éghajlati</p>

	vagy egy diagramot, egy koordinátát vagy tárgyakat találtak. Keressétek meg a társaitokat és találjátok meg az első helyszíneteket a teremben!	szervezés, bemelegítés	tanári közlés		diagram 3: kép egy mocsárvidékről 4: é. sz. 47° 29' 54", k. h. 19°, 02' 27". 5: Volkswagen passat autó 6: Bakancs, napszemüveg, naptej, sapka, síkabát és szánkó
35'	Feladat elkészítése <ul style="list-style-type: none"> - folyamatos monitorozás - Ha elkészültek egy feladattal, a megoldást odaadom nekik. 	ismeretek rendszerezése, ellenőrzés	atlaszhasználat, helymeghatározás diagramolvasás ábrakészítés gondolkodtatás	Csoportmunka	1., 2., 3., 4., 5., 6. melléklet
3'	A témazáró dolgozat átbeszélése <ul style="list-style-type: none"> - Most, hogy felfrissítettük a memóriánkat, beszéljük át, milyen kategóriákat kell tudnunk egy éghajlat jellemzéséhez. Mondjátok, én meg írom a táblára, ezt kérem majd vissza a dolgozatban is. - Feladatok lehetnek benne: helymeghatározás, diagram-elemzés, táblázatkitöltés, példák tájra - Pénz világát is nézzétek át, 	ismeretek rendszerezése,	tanári közlés	Frontális osztálymunka	tábla, kréta

	lehet benne valutaátváltás				
1'	<p>Az óra értékelése, zárása</p> <ul style="list-style-type: none"> - Köszönöm mindenkinek a mai munkáját is és jó szünetet kívánok nektek. <p>Ha pedig visszajöttök, pénteken témazárót írunk, remélem segítségetekre volt a mai óra. Nézzétek át a tankönyvet és sikeres felkészülést kívánok!</p>	reflektálás az órára	tanári közlés		

VII. MELLÉKLETEK

1. melléklet

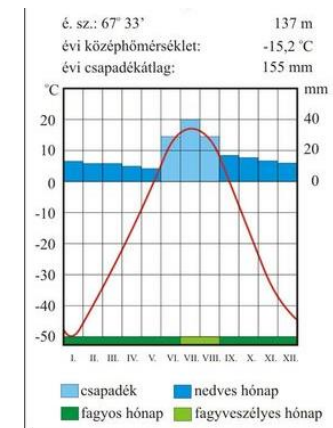
1. é. sz. 40° 50', k. h. 14° 15'—Melyik város található ezen a koordinátán?
2. Az atlaszokban keressétek meg a Föld éghajlati térképét! Milyen éghajlatú a terület, ahol a város fekszik?.....
3. Keressetek az interneten egy éghajlati diagramot, ami ehhez a városhoz tartozik!
4. Peti nagyon szereti az esőt és mindenképpen akkor szeretne ideutazni, amikor esik az eső. Melyik évszakot ajánljátok neki?.....
5. Hogyan öltözzön fel ekkor?
6. Melyik övezetben vagyunk? Hány db évszak van és mi az uralkodó szélrendszer?
7. Petinek van 100.000 Ft-ja, amit szeretne múzeumokra és túrákra költeni. Hány eurót kap érte, hogyha 320 Ft-ért tud vásárolni eurót?
.....

Megoldás

1. Nápoly
2. Mediterrán
4. Téli (az egyetlen éghajlat, ahol téli csapadékmaximum található)
5. Mivel ezen az éghajlaton sosincs fagy, elég egy meleg kabát, nem kell rétegesen elegen öltözködni.
6. Mérsékelt övezetben (meleg mérsékeltöv), 4 db évszak és nyugatias szelek
7. 312 Eurót és 50 centet.

2. melléklet

1. Az alábbi diagram melyik éghajlatra vonatkozik?
2. Keressetek egy ilyen éghajlatú várost az atlaszotokban és adjátok meg a koordinátáit! Ha készen vagytok ezzel, jelezzetek nekem!
3. Melyik övezetben vagyunk? Hány db évszak van és mi az uralkodó szélrendszer?
.....
4. Csak ezen az éghajlaton van ilyen szélrendszer és ennyi évszak? Ha nem, akkor hol még?
.....
5. Milyen a vízjárás?
6. Ha növényt szeretnénk itt ültetni, tudnánk? Ha igen, melyet? Milyen a talaj?
.....

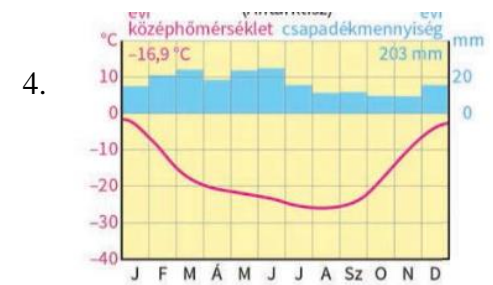
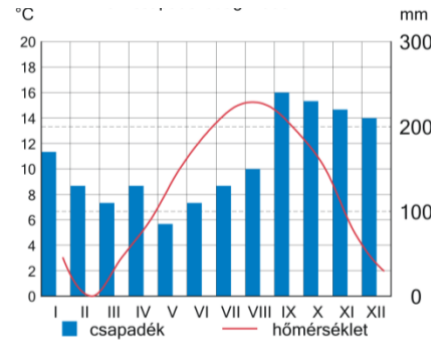
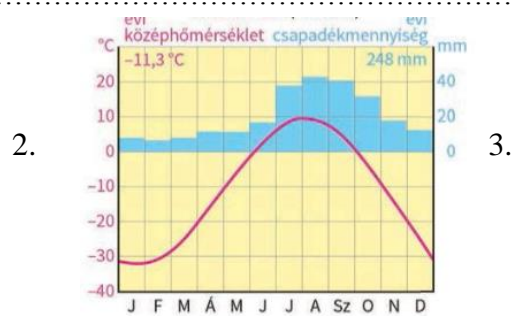
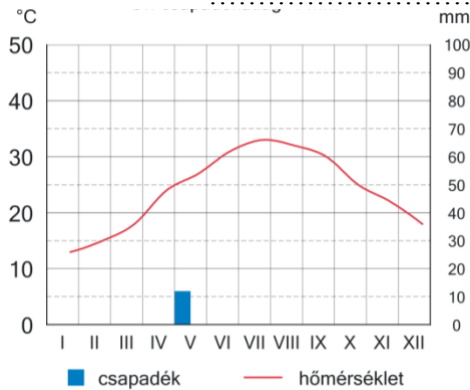
Megoldás

1. Tajga éghajlat
2. Bármilyen város, aminek ilyen az éghajlata és a koordinátái helyesen vannak leírva, megfelel.
3. Mérsékelt övezet (hideg mérsékeltöv), 4 évszak és nyugatias szelek
4. Nem, a mérsékelt övezet egészére jellemző a 4 évszak és a nyugatias szelek.
5. Gyengén ingadozó.
6. Igen, a természetes növényzet a tajga. Itt találhatóak a legnagyobb fenyőerdők. Talaja podzol (szürke erdőtalaj).

3. melléklet

1. Melyik éghajlatra jellemző az alábbi kép és mi okozza?
2. Keressetek egy ilyen éghajlatú várost az atlaszotokban és adjátok meg a koordinátáit! Ha készen vagytok ezzel, jeleztek nekem!.....
3. Az alábbi diagramok közül melyik lehet ebben az ÖVEZETBEN? Miért?

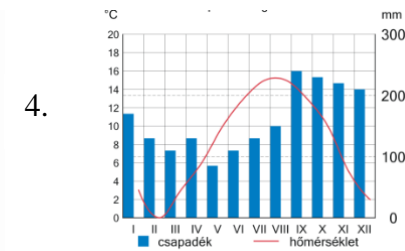
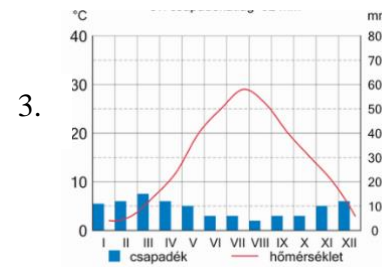
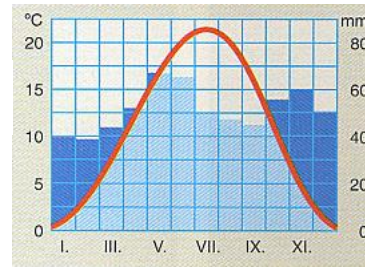
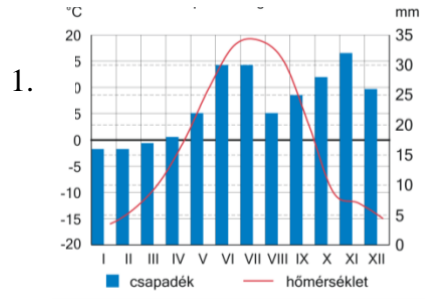
4. Az ide tartozó diagram/diagramok melyik éghajlatot jellemzi(k)?
5. Olvassátok le az ide tartozó diagramról/diagramokról a leghidegebb és a legmelegebb hőmérsékleteket. Mekkora köztük a különbség? Ez nagy vagy kis hőingadozás szerintetek?

Megoldás

1. Tundra éghajlatra. A nyári hónapokban a hőmérséklet 10 fok körül mozog, a talaj felső rétege megolvad, ám az alsó réteg továbbra is fagyott állapotban maradt, emiatt a megolvadt víz nem tud beszívároggni a földbe és lápvidékek alakulnak ki.
2. Bármilyen város, aminek ilyen az éghajlata és a koordinátái helyesen vannak leírva, megfelel.
3. 2 és 4, mert a hőmérséklet a legtöbbször fagypont alatt található és kevés, vagy alig található csapadék (hideg övezet).
4. A második a tundra, a negyedik az állandóan fagyos éghajlat.
5. tundra: 20C°, - 20C°; állandóan fagyos: 0 és -47 C°. Nagy hőingadozás.

4. melléklet

1. é. sz. 47°29' 54", k. h. 19° 02' 27". —Melyik város található ezen a koordinátán?
2. Melyik övben vagyunk? Milyen éghajlatokat tanultunk ebben az övben?.....
3. Csapadékmennyiség alapján rakjátok csökkenő sorrendbe az alábbi éghajlati diagramokat!

4. Mi befolyásolja a csapadék mennyiségét?
5. Hogyan változik nyugatról keletre az uralkodó szélrendszer? Mi ennek az oka?
6. Milyen talajokat és növényzeteket tanultunk az egyes éghajlatoknál?

.....

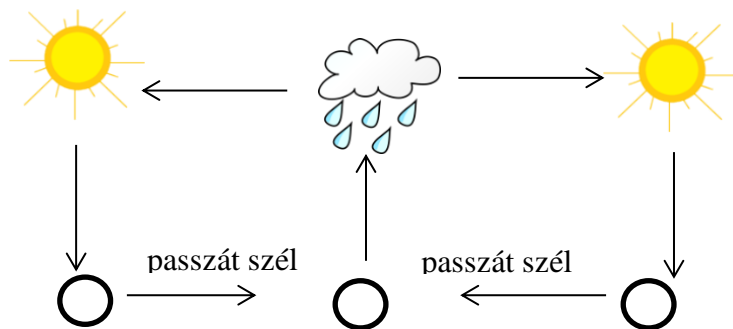
.....

Megoldás

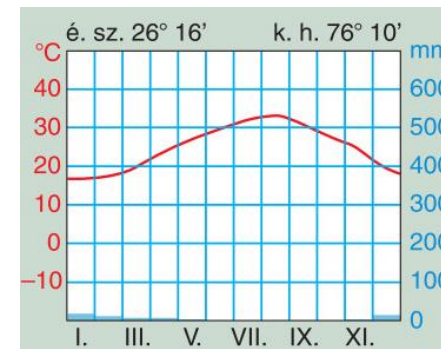
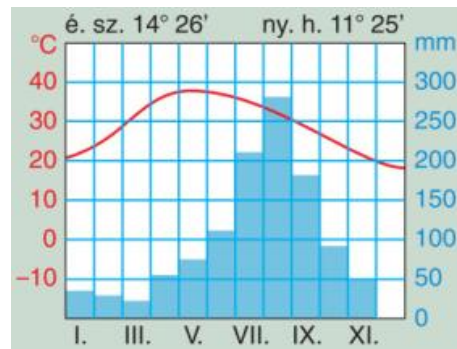
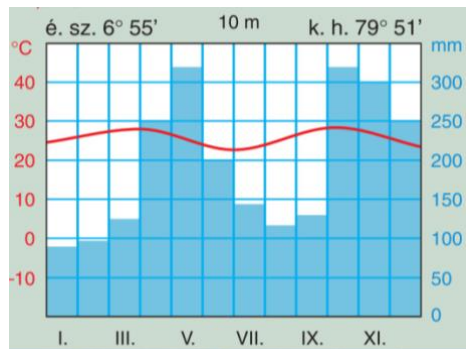
1. Budapest
2. Valódi mérsékelt övben: óceáni, nedves kontinentális, száraz kontinentális és mérsékelt övezeti sivatagi éghajlat
3. 4>2>1>3
4. Az óceántól való távolság
5. Az óceántól való távolság miatt a szél hatása gyengül.
6. óceáni: lombos erdők és legelők- barna erdőtalaj; nedves kontinentális: lombos erdő- barna erdőtalaj; száraz kontinentális: füves puszta- feketeföld; mérsékelt övezeti sivatagi: nincs összefüggő növényzet és talaj.

5. melléklet

1. Melyik övezetnél jött fel az alábbi autó képe? Mi az a folyamat, amit tanultunk?
2. Egészítsétek ki a tanult folyamatot a nevezetes szélességi körökkel és a jellemző légnyomásokkal!
Milyen hatással van az éghajlatokra csapadék szempontjából?.....

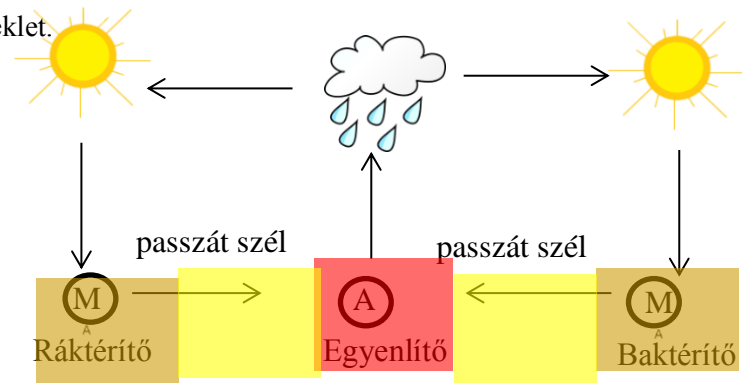
3. Hol magas egész évben a hőmérséklet és miért?
4. Hogy nevezzük a forró övezet öveit? Jelöljétek az ábrán a megfelelő helyen a határaikkal együtt!
5. Mi befolyásolja az éghajlatot ebben az övezetben?
6. Alább láthatjátok az itt lévő éghajlatok diagramjait. Hogyan nevezzük az éghajlatokat?

.....
.....
.....
7. Hány db évszak van az egyes éghajlatokon?

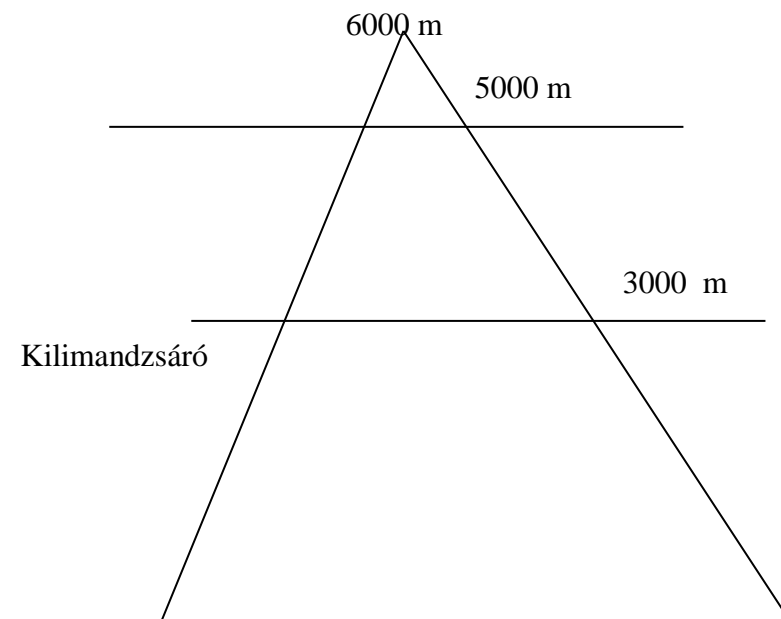
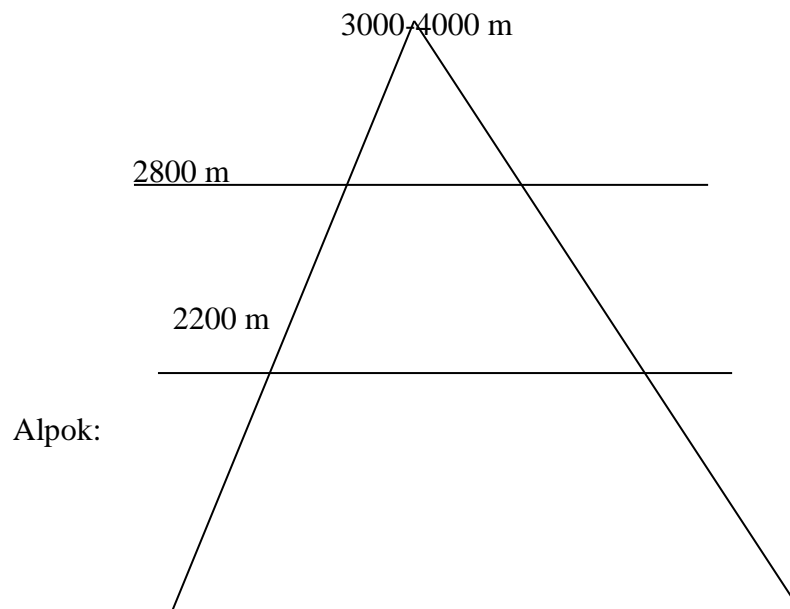
Megoldás

1. Forró övezet, passzát szélrendszer.
2. Az egyenlítőnél a meleg levegő felszál és megtelődik vízzel, emiatt az egyenlítői éghajlaton sok a csapadék, a térítők fele viszont kevés csapadékot szállít a leszálló ág.
3. A nap beesési szöge az Egyenlítőnél a legnagyobb, így ott egész évben magas a hőmérséklet.
4. piros: egyenlítői öv; sárga: átmeneti öv; narancs: térítői öv
5. Az Egyenlítőtől való távolság (nap beesési szöge).
6. 1: egyenlítői éghajlat, 2: szavanna éghajlat, 3: forró övezeti sivatagi éghajlat
7. 1, 2 és 2

6. melléklet

1. Bakancs, napszemüveg, naptej, sapka, síkabát és szánkó. Merre járhatunk, ha ezekre a tárgyra van szükségünk egyszerre?
.....
2. Különböző képeket láthattok magatok előtt, a számuk a hátoldalukon találhatóak. Ha felfele sétáltok az Alpokban és a Kilimandzsárón, rakjátok sorrendbe mit láthattok magatok körül, ahogy mentek a csúcsra! Írjátok be a kép számát az ábrákba és a tanult tengerszintfeletti magasságokat is.

A képek (külön, színesben kinyomtatva)

Megoldás

1. Hegyvidékeken.
2. Alpok: 6, 4, 5, 2, 3, 1
Kilimandzsáró: 1, 3, 5, 4, 2